

Tartalomjegyzék

Előszó	3
Sátoraljaújhely város történeti helyrajza	
1. Fekvés és természetföldrajzi környezet	3
2. A város településtörténete az alapítástól 1526-ig	7
3. A város településtörténete 1526–1711 között	16
4. A város 1711–1867 között	19
5. Topográfiai leírás	22
6. A város külterületei	32
7. Gazdaság	35
Történeti topográfiai adattár	
1. Név	50
2. Jogállás	50
3. Birtokviszonyok	50
4. Határok	50
5. Közigazgatási besorolás	51
6. Közigazgatási beosztás	51
7. Népesség	51
8. Utcák	51
9. Egyházi intézmények, épületek	60
10. Temetők	63
11. Szobrok, köztéri emlékek	63
12. Erődítés, kapuk	64
13. Igazgatási épületek	64
14. Kereskedelem	64
15. Kézművesség és ipari termelés	64
16. Szolgáltatás és szórakozás	65
17. Egészségügy	65
18. Oktatás	66
19. Nem polgári tulajdonú épületek	66
20. Közművek, vízvezetékek, kutak	67
21. Közlekedés	67
22. Természeti képződmények	67
23. Mezőgazdaság	69
24. Bányák	74
25. Halastavak, halászóhelyek	74
26. Malmok	74
Bibliográfia	76
Térképtáblák	
A.1. Sátoraljaújhely 1866-ban 1:2500	
A.2. Sátoraljaújhely belterületének környéke 1876-ban	
A.3. Sátoraljaújhely belterülete 1883-ban	
A.4.1. Sátoraljaújhely környéke az 1. katonai felmérésen (1763–1785)	
A.4.2. Sátoraljaújhely környéke a 2. katonai felvételen (1806–1869)	
A.5.1. Sátoraljaújhely környéke 1767-ben	
A.5.2. Sátoraljaújhely környéke 1901-ben	
A.6.1. Zemplén megye térképe 1804.	
A.6.2. Sátoraljaújhely környéke 1886.	
A.7. Sátoraljaújhely georeferált légi felvételen 2005.	
A.8.1. Sátoraljaújhely megyei város helyszínrajza 1938.	
A.8.2. Sátoraljaújhely térkép 1968.	
B.1.1. Sátoraljaújhely a középkor végén 1:5000	
B.1.2. Sátoraljaújhely a 17. sz. végén 1:5000	
B.2.1. Sátoraljaújhely 1780-ban 1:5000	
B.2.2. Szerek az újkori Sátoraljaújhelyen 1:5000	
C.1.1. A református templom számára kimért telkek felmérései 1783.	
C.1.2. A római katolikus templom környéke 1801.	
C.2.1. A kaszinó környékének tervrajza 1836.	
C.2.2. Sátoraljaújhely kikövezendő utcáinak tervrajza 1844. körül	
C.3.1. Keleti Gusztáv: A Sátor-hegy és a Vár-hegy, 1867.	
C.3.2. A római katolikus templom környéke 1904-ben	

Table of Contents

Preface	41
The Historical Topography of Sátoraljaújhely	
1. Situation and natural geography	41
2. Urban history of Sátoraljaújhely from its foundation to 1526	42
3. The history of the town between 1526 and 1711	44
4. The town between 1711 and 1867	45
5. The built-up area	47
6. The outskirts	48
7. Economy	48
Historical Topography Gazetteer	
1. Name	50
2. Legal status	50
3. Proprietorial status	50
4. Municipal boundaries	50
5. Administrative location	51
6. Administrative divisions	51
7. Population	51
8. Streets	51
9. Religion	60
10. Cemeteries	63
11. Statues, public memorials	63
12. Defence, gates	64
13. Administration	64
14. Trades and commerce	64
15. Crafts and industrial production	64
16. Services and entertainment	65
17. Health	65
18. Education	66
19. Residential buildings of special status	66
20. Public utilities, water pumps, wells	67
21. Traffic	67
22. Natural features	67
23. Agriculture	69
24. Mines	74
25. Fishponds and fisheries	74
26. Mills	74
Bibliography	76
Plates (maps and views)	
A.1 Sátoraljaújhely in 1866 1:2500	
A.2 The surroundings of the inner area of Sátoraljaújhely in 1876	
A.3 The inner area of Sátoraljaújhely in 1883	
A.4.1 The surroundings of Sátoraljaújhely on the first military survey (1763–1785)	
A.4.2 The surroundings of Sátoraljaújhely on the second military survey (1806–1869)	
A.5.1 The surroundings of Sátoraljaújhely in 1767	
A.5.2 The surroundings of Sátoraljaújhely in 1901	
A.6.1 Map of Zemplén county from 1804	
A.6.2 The surroundings of Sátoraljaújhely 1880	
A.7 Aerial view of Sátoraljaújhely 2005	
A.8.1 Draft map of Sátoraljaújhely, comital town 1938	
A.8.2 Map of Sátoraljaújhely 1968	
B.1.1 Sátoraljaújhely at the end of the Middle Ages 1:5000	
B.1.2 Sátoraljaújhely in the middle of the 17 th century 1:5000	
B.2.1 Sátoraljaújhely at the end of the 18 th century 1:5000	
B.2.2 The so-called szerek (town districts) in modern Sátoraljaújhely 1:5000	
C.1.1 Drawings of the plots measured out for the Calvinist church 1783.	
C.1.2 The surroundings of the Roman Catholic church 1801.	
C.2.1 Plan of the surroundings of the Casino 1836.	
C.2.2 Plan of the streets of Sátoraljaújhely to be paved around 1844	
C.3.1 Gusztáv Keleti: The Sátor hill and the Castle hill, 1867.	
C.3.2 The surroundings of the Roman Catholic church in 1904	

A térképtáblák tartalma

A.1. tábla

Sátoraljaújhely 1866-ban (Az 1866-ban készített, SFL VI-102/b őrzött kataszteri térkép alapján szerkesztett térkép) 1:2500

A.2. tábla

Sátoraljaújhely belterületének környéke 1876-ban (Sátoraljaújhely tervezeti térképe 1876. SFL U 132 részlete)

A.3. tábla

Sátoraljaújhely belterülete 1883-ban (SFL U 133/1.) (részlet)

A.4. tábla

A.4.1. Sátoraljaújhely környéke az 1. katonai felmérésen (1763-1785) (24.c. 11.s.) (részlet)

A.4.2. Sátoraljaújhely környéke a 2. katonai felvételen (1806-1869) (42.c. 41.s.) (részlet)

A.5. tábla

A.5.1. Sátoraljaújhely környéke 1767-ben (Karpe 1767) (részlet)

A.5.2. Sátoraljaújhely környéke 1901-ben (SU 1901)

A.6. tábla

A.6.1. Zemplén megye térképe 1804. (részlet)

A.6.2. Sátoraljaújhely környéke 1886.

A.7. tábla

Sátoraljaújhely georeferált légi felvételen 2005.

A.8. tábla

A.8.1. Sátoraljaújhely megyei város helyszínrajza 1938.

A.8.2. Sátoraljaújhely térkép 1968. (részlet)

B.1. tábla

B.1.1. Sátoraljaújhely a középkor végén 1:5000

B.1.2. Sátoraljaújhely a 17. sz. végén 1:5000

B.2. tábla

B.2.1. Sátoraljaújhely 1780-ban 1:5000

B.2.2. Szerek az újkori Sátoraljaújhelyen 1:5000

C.1. tábla

C.1.1. A református templom számára kimért telkek felmérései 1783.

C.1.2. A római katolikus templom környéke 1801.

C.2. tábla

C.2.1. A kaszinó környékének tervrajza 1836.

C.2.2. Sátoraljaújhely kikövezendő utcáinak tervrajza 1844. körül

C.3. tábla

C.3.1. Keleti Gusztáv: A Sátor-hegy és a Vár-hegy, 1867.(litográfia)

C.3.2. A római katolikus templom környéke 1904-ben – Divald Károly fiai műintézet

Szövegközi ábrák jegyzéke a kísérőfüzetben

1. ábra Sátoraljaújhely környéke 1912-ben (Zemplén vármegye átnézeti vázlata című térkép részlete, OSZK)
2. ábra A város látképe a Boglyoskáról 2007 áprilisában – Tringli István
3. ábra A római katolikus templom környéke 1908-ban – SFL XV. 98/b – Oláh Tamás
4. ábra A város pecsétje egy 1354-es oklevélen – MOL DL 4430
5. ábra A város pecsétje egy 1513-as oklevélen – Bártfa város lt. okl. 4398. – Štefan Péchy
6. ábra A pálos-piarista rendház és templom ÉÉK-ről 2007 májusában – Tringli István
7. ábra A város pecsétje egy 1721-es iraton – MOL E 213. 235. – Tringli István
8. ábra A város pecsétje egy 1800-as iraton – SFL V. 1. 1-64. – Tringli István
9. ábra A régi református templom és paplak emlékezet után készült rajza – AZT 9 (1903) 43 – Matolay Viktor
10. ábra A Barátság pecsétje egy 1735-ös iraton – MOL E 213. 230. – Tringli István
11. ábra A megyeháza és a piac az 1920-as években – SFL XV. 98/b. – Oláh Tamás
12. ábra A volt Óhid, ma Dózsa utca 1916. – SFL XV. 98/b. – Oláh Tamás
13. ábra A piac 1942 körül – SFL XV. 98/b. – Oláh Tamás
14. ábra Látkép Borsi felől, 1920-as évek – SFL XV. 98/b. – Oláh Tamás
15. ábra A volt Palotás, ma Árpád utca 2007 májusában – Tringli István
16. ábra A volt Kisbarátság, ma Barátság utca 2007 májusában – Tringli István
17. ábra Ház a volt Pusztá, ma Jókai utca ny. sorában 2005 júliusában – Tringli István
18. ábra A Szentháromság kápolna 2005 júliusában – Tringli István
19. ábra A Zsolyomka nyílt, alsó szakasza 2007 májusában – Tringli István
20. ábra A Kasztenbaum iskola 2011 októberében – Szigeti Sándor
21. ábra A görög katolikus templom 1916 körül – SFL XV. 98/b – Oláh Tamás
22. ábra A pálos-piarista rendház és kolostor 1916-ban – Szigeti Sándor
23. ábra A Nedecki-ház alaprajza 1786. (MOL T62 1345)
24. ábra A sóház alaprajza 1819. (MOL T 62 1464)
25. ábra A zsidó tanító házának alaprajza 1792. (MOL T 62 1015.)
26. ábra A volt Újhíd, ma Rákóczi utca 1914 körül – SFL XV. 98/b. – Oláh Tamás
27. ábra A református templom – SFL XV. 98/b. – Oláh Tamás
28. ábra A Felsőzsolyomka utca – SFL XV. 98/b. – Oláh Tamás

Contents of the Plates

Plate A.1

Sátoraljaújhely in 1866 1:2500

Plate A.2

The surroundings of the inner area of Sátoraljaújhely in 1876 (detail)

Plate A.3

The inner area of Sátoraljaújhely in 1883 (detail)

Plate A.4

- A.4.1 The surroundings of Sátoraljaújhely on the first military survey (1763-1785) (detail)
- A.4.2 The surroundings of Sátoraljaújhely on the second military survey (1806-1869) (detail)

Plate A.5

- A.5.1 The surroundings of Sátoraljaújhely in 1767 (detail)
- A.5.2 The surroundings of Sátoraljaújhely in 1901

Plate A.6

- A.6.1 Map of Zemplén county from 1804 (detail)
- A.6.2 The surroundings of Sátoraljaújhely 1880 (detail)

Plate A.7

Aerial view of Sátoraljaújhely 2005

Plate A.8

- A.8.1 Draft map of Sátoraljaújhely, comital town 1938
- A.8.2 Map of Sátoraljaújhely 1968 (detail)

Plate B.1

- B.1.1 Sátoraljaújhely at the end of the Middle Ages 1:5000
- B.1.2 Sátoraljaújhely in the middle of the 17th century 1:5000

Plate B.2

- B.2.1 Sátoraljaújhely at the end of the 18th century 1:5000
- B.2.2 The so-called *szerek* (town districts) in modern Sátoraljaújhely 1:5000

Plate C.1

- C.1.1 Drawings of the plots measured out for the Calvinist church 1783.
- C.1.2 The surroundings of the Roman Catholic church 1801.

Plate C.2

- C.2.1 Plan of the surroundings of the Casino 1836.
- C.2.2 Plan of the streets of Sátoraljaújhely to be paved around 1844

Plate C.3

- C.3.1 Gusztáv Keleti: The Sátor hill and the Castle hill, 1867. (lithograph)
- C.3.2 The surroundings of the Roman Catholic church in 1904

List of intertextual figures in the cover booklet

- Fig. 1 The surroundings of Sátoraljaújhely in 1912 (Detail of the concise map of Zemplén county, OSZK)
- Fig. 2 View of the town from the Boglyoska, April 2007 – Tringli István
- Fig. 3 The surroundings of the Roman Catholic church in 1908 – SFL XV. 98/ b – Oláh Tamás
- Fig. 4 The seal of the town on a charter from 1354 – MOL DL 4430
- Fig. 5 The seal of the town on a charter from 1513 – The archives of the town of Bártfa/Bardejov. 4398. – Štefan Péchy
- Fig. 6 The Pauline-Piarist monastery and church from North-Northwest in May 2007 – Tringli István
- Fig. 7 The seal of the town on a document from 1721 – MOL E 213. 235. – Tringli István
- Fig. 8 The seal of the town on a document from 1800 – SFL V. 1. 1-64. – Tringli István
- Fig. 9 A drawing by memory of the old Calvinist church and parsonage – AZT 9 (1903) 43 – Matolay Viktor
- Fig. 10 The seal of the Barátszer on a document from 1735 – MOL E 213. 230. – Tringli István
- Fig. 11 The county hall and the market in the 1920s– SFL XV. 98/ b – Oláh Tamás
- Fig. 12 The old Óhíd, modern Dózsa street in 1916 – SFL XV. 98/ b – Oláh Tamás
- Fig. 13 The market around 1942 – SFL XV. 98/ b – Oláh Tamás
- Fig. 14 View from Borsi in the 1920s – SFL XV. 98/ b – Oláh Tamás
- Fig. 15 The old Palotás, modern Árpád street in May 2007 – Tringli István
- Fig. 16 The old Kisbarátszer, modern Barátszer street in May 2007 – Tringli István
- Fig. 17 A house in the western side of the old Puszta, modern Jókai street in June 2005 – Tringli István
- Fig. 18 Chapel of the Holy Trinity in July 2005 – Tringli István
- Fig. 19 The open, lower section of the Zsolyomka in May 2007 – Tringli István
- Fig. 20 The Kasztenbaum school in October 2011 – Szigeti Sándor
- Fig. 21 The Greek Catholic church around 1916. – SFL XV. 98/b – Oláh Tamás
- Fig. 22 The Pauline-Piarist monastery in October 2011 – Szigeti Sándor
- Fig. 23 Ground plan of the Nedecki house 1786 (MOL T62 1345)
- Fig. 24 Ground plan of the Salt house 1819 (MOL T 62 1464)
- Fig. 25 Ground plan of the Jewish teacher's house 1792 (MOL T 62 1015.)
- Fig. 26 The old Újhíd, modern Rákóczi street around 1914. – SFL XV. XV. 98/b. – Oláh Tamás
- Fig. 27 The Calvinist church – SFL XV. XV. 98/b. – Oláh Tamás
- Fig. 28 The Felsőzsolyomka street – SFL XV. XV. 98/b. – Oláh Tamás